

“No calia retocar el model de finançament i, si es fa, canviarà el model d'estat”

Què us sembla el debat sobre el model de finançament?

—Llevat d'aquest aspecte i de la presència de les autonomies al Senat, el procés autonòmic ja ha culminat, i crec que ja és hora de rematar-lo satisfactoriament. Dit això, no té sentit de plantejar un model que siga la suma de disset acords bilaterals entre les autonomies i l'estat: aquesta suma mai no farà 100. Si vam aprendre res del procés constituent fou que hi havia gent que no acceptava plenament el procés que s'engegava, un procés que no sabíem com acabaria, però que tothom va acatar per un exercici de responsabilitat. Tothom va renunciar a coses per tal d'arribar a un acord important, inclosos aquells que estaven en desacord amb allò que es plantejava. Ens hem d'entendre tots plegats: aleshores i ara, aquesta és l'única solució. Si no, tots no hi cabrem, al trencaclosques.

—Era oportuna, en aquest sentit, la publicació de les balances fiscals?

—Mai no m'importarà que la gent sàpiga com funciona el sistema. Una altra cosa és la interpretació interessada que en fan alguns, sobretot aquells que es donen cops de pit i alcen la veu per alertar de les injustícies que pateixen... Aquesta gent no hauria de fer tants comentaris irresponsables: ningú no ha de sorprendre's que les comunitats més riques aporten a l'estat, i que les més pobres en siguen receptores. Seria absolutament il·lògic que fóra d'una altra manera.

—Trobeu que no calia modificar l'acord sobre finançament pactat l'any 2001 amb José María Aznar?

—Va ser un bon pacte, el millor de la història. De fet, cada pacte ha mirat de corregir les errades de l'anterior. No calia retocar-lo i, si es retoca, és

Joaquín Auriolés presideix l'Observatori Econòmic d'Andalusia i és professor de macroeconomia a la Universitat de Màlaga. Fou director general de Planificació Turística i director general d'Estudis Andalusos, a proposta del Partit Andalusista. És crític amb la reforma del model de finançament.

per canviar el model d'estat. Això és el que sembla estar en joc avui: les relacions financeres amb les comunitats autònomes deixarien de definir-se per la LOFCA, que se substituiria per un model en què les comunitats amb superàvit primari haurien de retornar diners a l'estat, com si fóra un sistema de quota; mentre un altre grup de comunitats, aquelles que mantenen dèficit financer amb l'estat, cobririen una part del seu pressupost amb acords bilaterals, i l'altra part l'arrodonirien a través d'una negociació global.

Siga com siga, no crec que la solidaritat haja de ser la clau que guie el nou model de finançament. Pense que ha d'imposar-se un criteri d'equitat, segons el qual cada ciutadà faça aportacions semblants a la hisenda pública

segons la seua situació econòmica, i que cada ciutadà reba serveis públics semblants de part de l'estat, independentment d'on resideixa. Solidaritat és repartir la riquesa d'un territori entre la resta, i allò que cal és igualar la capacitat de generació de riquesa de tots els territoris. No és solidaritat, és equitat.

—Els darrers trenta anys hi ha hagut una gran evolució, en aquest sentit.

—Certament, no és raonable que en alguns llocs conduïm sense pagar peatge, i en uns altres en paguen. Si hi ha desigualtats en aquest camp, caldria corregir-les. Quan parle d'equitat, parle de tot. Dit això, Andalusia és plenament conscient que s'ha transformat més que la resta d'Espanya. Veníem d'una posició força més endarrerida, també.

Ara bé, ací no es percep que l'estat espanyol haja finançat aquest salt, sinó que sobretot és conseqüència dels fons europeus. En accedir a la CEE, l'estat va oblidar-se de la política regional, de la correcció dels desequilibris territorials. Els fons europeus van substituir els programes de política regional.

—Com a director de l'Observatori Econòmic d'Andalusia —creat per les cambres de comerç i amb el suport de les caixes andaluses—, heu criticat que la Junta encara reclame el deute històric. És una idea molt estesa, a Andalusia?

—Em fa l'efecte que no, però, malgrat això, el deute històric és una idea anacrònica. En un temps era justificada, fins i tot més que la petició catalana, ràpidament assumida, segons la qual les inversions s'ajustaran a la seua aportació al PIB. El deute històric fou producte d'una mala negociació de les transferències a l'inici de la democràcia i d'una errònia valoració dels serveis que es transferien, cosa que va menar a una manifesta insuficiència financera. Vora trenta anys després, aquesta demanda no té cap sentit: s'hi ha invertit molt, la situació ha canviat, cal actualitzar el discurs... Però bé, bona part de la comunitat autònoma encara pensa en aquests termes i exigeix que se satisfaga el deute.

—També heu afirmat que la mida de la Junta d'Andalusia és excessiu, amb la despesa que això implica.

—Si dividim el pressupost de la Junta d'Andalusia pel PIB, veiem que representa un percentatge molt elevat. El pes del sector públic andalús dins l'economia andalusa és molt fort. Durant un temps ha estat el més elevat d'Espanya. Avui no és ni el primer ni el segon, però encara és extraordinàriament alt, per bé que, en dividir el pressupost pel nombre d'habitants, ens trobem a la mitjana estatal. El pes del sector públic en l'economia és tan gran perquè el sector privat és extraordinàriament feble. No és que el sector públic siga gegantesc, sinó que el sector privat és molt prim.

—**“No calen més recursos, cal que els recursos s'ajusten millor a les nostres necessitats”, heu dit amb motiu de la reforma del finançament.**

—Sembla que un sistema de finançament és millor com més recursos aporta. Això em pareix irracional. Si amb el nou sistema passem a rebre el doble de recursos, serà doblement millor que l'actual? No. El sector públic ha de tenir la seua dimensió, però no ha d'engrossir-se sense límit. Tan important com parar atenció sobre si el sistema aporta prou recursos és saber com els aporta. Convindria veure de quina manera arriben aquests diners, a fi d'aportar una certa autonomia financera, que és la base de qualsevol autonomia política. A Madrid, per exemple, han eliminat impostos que no poden eliminar-se a Andalusia, perquè ací encara depenem de determinades transferències de l'estat. Per a llevar-los, caldria arribar a un acord amb Hisenda, cosa que limita la nostra autonomia política i que és el resultat d'una autonomia financera insuficient.

—**El criteri de població ha de ser el sostre o tan sols un punt de partida?**

—Aquesta ha de ser la marca bàsica, i la segona, la inversa de la renda *per capita* o la inversa del PIB per habitant.

—**Entenc que no li va fer el pes el pacte entre José Luis Rodríguez Zapatero i Artur Mas per a tancar la reforma de l'Estatut català, un acord que consagrava la bilateralitat.**

—I tant que fou una mala notícia! La bilateralitat té diversos problemes: si s'implantara, tots no sumarien 100%

del pressupost. Si als uns els donem diners d'acord amb el PIB, i als altres, d'acord amb la població, al remat tot plegat esdevé forassenyat. El problema és que, quan hi ha un procés de bilateralitat, els primers acords, la primera comissió de negociació, condiciona la resta. Per tant, si no hi ha cap òrgan col·legiat —i sembla que el Senat no ho serà— on es puga discutir obertament sobre aquestes coses, em sembla que la bilateralitat condueix a una situació de privilegi per aquells que s'asseguen primers a negociar: ells imposaran a la resta les seues condicions. Això pretenen els catalans amb l'Estatut: mireu, els acords de l'Estatut, com que és una llei orgànica, cal imposar-los a la resta de l'estat, perquè ho tenim acordat. Un moment, espereu: primer caldrà aprovar l'acord entre tots, com a començament dels anys 80, que tothom va haver de renunciar a alguna cosa perquè el trencaclosques encaixara. Si no, no encaixarà.

—**Si no hi ha entesa, decidirà l'estat, ha advertit el vice-president Solbes.**

—Sembla que no hi haurà acord i supose que decidirà l'estat... Resta molt poc temps per a arribar a un acord mul-

tipartit i, encara menys, si aquest pacte ha d'incloure els requisits de l'Estatut.

—**La setmana passada, Iniciativa per Catalunya - Verds proposava de fer una aliança Catalunya-Andalusia per acordar el finançament. Ho veieu possible?**

—No m'agradaria que es tractara d'un pacte Catalunya-Andalusia; m'estimaria més un pacte que incloguera més autonomies, seria la cosa raonable. Ara bé, convé no oblidar que la història del finançament sempre ha estat marcada per Catalunya i Andalusia. Tot i que hi havia un Consell de Política Fiscal i Financera on teòricament s'acordava tot de manera col·legiada, el ben cert és que les comissions bilaterals abans ja havien negociat allò que més tard ratificava aquest consell. Les comissions mixtes que funcionaven de debò i que tancaven acords previs eren precisament la catalana i l'andalusa. Seria molt important que hi haguera acord entre Catalunya i Andalusia, malgrat que pense que l'acord s'hauria d'obrir al màxim nombre de comunitats possible. En tot cas, mirar d'entendre's amb l'altre és positiu.

Victor Maceda